

Večernik

Leto IV. (XI.), šte. 175

Maribor, ponedeljek 4. avgusta 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglesi po tarifi

Oglašje sprejema tudi oglasni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Rusko-Italijanska trgovska pogodba

PODPISANA VČERAJ V RIMU.

RIM, 4. avg. Včeraj je bila v Rimu podpisana trgovska pogodba med Italijo in sovjetsko Rusijo. Italijansko vlado sta zastopala finančni minister Mosconi in podtajnik Bottai, sovjetsko Rusijo pa namestnik komisarja za zunanje zadeve Jubilov. Italijanski tisk smatra, da je pogodba velikega pomena, ker se pričinja z njo intenzivno gospodarsko sodelovanje med obema državama.

Po podpisu pogodbe je min. pred-

sednik Mussolini sprejel zastopnika sovjetske Rusije Jubilova in ostal z njim delj časa v pristrčnem razgovoru.

MOSKVA, 4. avg. O italijansko-ruski pogodbi, podpisani včeraj v Rimu, objavlja službeni tiskovni urad: pogodba omogoča podvojitve ruskih naročil v Italiji. Italijanska vlada se je obvezala, da prevzame kreditno garancijo za 75% vseh ruskih naročil.

Priprave za stabilizacijo dinarja

BEOGRAD, 4. avgusta. Da bi se stabilizacija dinarja mogla končno izvesti in ustvariti stvaren tečaj dinarja, je ministrstvo financ podvzelo potrebne korake, da se bo del dolga, ki ga ima država pri Narodni banki v iznosu štirih milijard dinarjev, vrnil že tekom meseca avgusta, ostanek pa v mesecu septembru. V ministrstvu se vrše vse priprave za likvidacijo tega dolga, nakar bo mogoča mnogo uspešnejša devizna politika in končno stabiliziranje dinarja.

Odkođninske tožbe proti Zeileisu

DUNAJ, 4. avg. Tekom prihodnjih tednov, se bo vršilo več prvih odkođninskih pravnih, ki so jih naperili nekateri bivši pacienti proti »čudežnemu doktorju« Zeileisu iz Galspacha. Na Dunaju se je ustanovil poseben zaščitni odbor odkođnovancev, ki je prevzel izvedbo procesov. Gre za enkrat za nekaj zelo grdih slučajev. Tako je neki slepi hišni posestnik prodal svojo hišo in še napravil dolg, da se je podvrnil dragemu štirimesečnemu zdravljenju v Galspachu, seveda brez vsakega uspeha. V drugem slučaju je Zeileis pri neki dami z napačno diagnozo zavlekel nujno potrebno operacijo, ki je potem bila končno izvršena na dunajski kliniki že pod smrtno nevarnostjo in mora dama sedaj že cele mesece plačevati drago zdravljenje v bolnici. V javnosti vlada za te procese ogromno zanimanje.

STRAŠNE POPLAVE NA JAPONSKEM

TOKIO, 4. avgusta. Včeraj je zadela pokrajine na zapadu nova elementarna katastrofa. Po dosedanjih, sicer pičlih vesteh so cele pokrajine opustošene od silnih poplav. Utonilo je na stotine oseb, na tisoče hiš je pod vodo.

ZAVAROVANJE PROTI TOČI.

BEOGRAD, 4. avg. V novem zakonu o zavarovanju kmetijskih pridelkov je predvideno, da se bo zavarovanje proti toči postavilo na združno podlago ob so-

delovanju občin, banovin in države. V ministrstvu za kmetijstvo se proučuje vprašanje ustanavljanja takih zavodov, ki bi prevzeli zavarovanje kmetijskih pridelkov proti toči.

ZAROTA V ČILE.

SANTIAGO DE CHILE, 4. avgusta. Policija je izsledila široko razpredeno zaroto proti sedanjemu režimu. Aretiranih je več voditeljev in novinarjev. Odpremi so jih v južne pokrajine države. Med njimi je mnogo dijakov. Vlada je izdala komunikacije, v katerem napoveduje najstrožje ukrepe proti zarotnikom, zlasti voditeljem.

Razstava medu v Osjeku.

Med čebelarji po Vojvodini in Hrvatski je uvedena velika akcija, da bi se na letošnjem velesejmu v Osjeku, ki bo odprtjen 23. oktobra, priredila tudi velika razstava medu in medenih izdelkov. Že sedaj se javljajo interesi iz cele države.

Nova radio-postaja v Trstu.

Po najnovejših vesteh so govornice, da tržaška postaja letos še ne prične z obratovanjem, netočne. Nasprotno napredujejo vsa dela pri zgradnji tržaške postaje tako hitro, da se že trdno lahko računa na otvoritev postaje v letošnjem oktobru. (T. R. L.)

Totedenski radio-program.

Danes v ponedeljek pri popoldanskem sporedu nastopi s harmoniko g. Kokalj. Zvečer se bo oddajala Puccinijeva opera »La Boheme« na ploščah. Večer je tudi rezerviran za eventualen prenos. V torek pred večerjo nastopi citraški kvartet Vesna, zvečer ob 8. je običajni prenos iz Zagreba. V sredo popoldne igra ohcetna godba magistrov, zvečer pa je predviden prenos iz Prage. Četrtek večer je jugoslovanski večer, na katerem sodelujejo tri jugoslovanske postaje. Ljubljana sicer prenaša z Bleda. Petkov popoldan prinaša Kuharjev Šramel-kvartet, zvečer pa po daljšem času zopet nastopi radio-kvartet (gg. Jeraj, Bravničar, Feršnik in Eržen). Vmes bo pel g. operni baritonist Vekoslav Janko. V soboto popoldne so na sporedu citre (g. Löske), zvečer pa je zopet drugi jugoslovanski večer, na katerem zopet sodelujejo Beograd, Zagreb ter Ljubljana oz. Bled. (T. R. L.)

Kako je v slovenskem Korotanu?

Tužna slika koroškega šolstva in ponemčevanja ob desetletnici plebiscita.

Bival sem dva tedna v Podjuni in Zelezni kapli. Poznam več kmetov in obiskal sem jih. Vprašal sem za gospodarske razmere in marsikateri mi je dejal, da bi bilo boljše, če bi bili »tam prek« v Jugoslaviji. Našel sem nekaj mohorskih knjig in prosil sem jih, naj mi jih posodijo, češ kmalu jih vrnem. In kakšen odgovor sem dobil? »Le imejte jih, saj mi stari jih že skoraj na pamet znamo, tolikokrat smo jih prečitali, mladi jih pa ne razumejo.« Nemška oziroma utrakvistična šola v slovenski Koroški je spravila ljudi tako daleč, da ne znajo ne nemški in ne slovenski. Niso še mogli popolnoma ubiti narodne zavesti, pač pa so ubili znanje slovenskega jezika v toliko, da naši ljudje, in sicer mlajši, niso zmožni čitati slovenskih knjig, kar se pravi, da so takorekoč nepismeni in izpostavljeni popolnoma vplivom iz Celovca. Vsaka pomoč z naše strani z literaturo in sličnim bo v desetih letih nemogoča, ker ljudje ne bodo več razumeli književne slovenske. Ponemčevanje se goji sistematično. Otroka dobe v roke večinoma takoj ali vsaj v drugem razredu mladi zagrizeni učitelji Nemci, ki ne obvladajo niti dijalekta. Učitelj in otrok se težko ali skoraj nič ne sporazume. Izven šole, t. j. doma, pa sliši otrok skoraj izključno slovenski. Tako nastane potem iz otroka slovensko govoreči renegat, ki se čuti Nemca. To so uspehi utrakvistične šole, jasno vnaprej preračunani.

V Zelezni kapli, ki je slovenski trg s priseljenimi nemškimi uradniškimi rodbinami, nisem dobil slovenskih knjig in časopisov, razen nekaj »Koroških Slovencev«, ki izhaja na Dunaju in — reci in piši! — eno »Jutra«. Ima pa ta trg petrazredno utrakvistično šolo s tremi ekskurendnimi šolami ponemčevalnicami. Že pred vojno je bila tam utrakvistična šola z eno ekskurendo, sedaj so namestili v vsak popolnoma slovenski obmejni graben ponemčevalnico, kjer se otroci ne nauče drugega, kakor sovraštva do bratov onstran meje. Poznam osebno go spode učitelje in vem, da sta se dva izmed treh komaj od otrok naučila toliko dijalekta, da se z otroci za silo sporazume. Kam bo tako postopanje peljalo, je jasno. V nekaj letih, kakor že rečeno, ne bo v teh lepih slovenskih krajih ne enega »pismenega« človeka več. Komu je to v prid, pa vedo najbolje tisti, ki to forsirajo.

Mi tu ne moremo zahtevati, da bi tam vzgajali naše ljudi v jugoslovanskem duhu. Moramo pa po jasnih dolečbah mirovnih pogodb zahtevati, da nauče naše ljudi vsaj pisati in brati tisti jezik, ki je njih materinski jezik, s katerim pride otrok v šolo in ga obvlada toliko, kot ga zna vsak slo-

venski otrok tudi tukaj pri nas ob vstopu v šolo. Za desetletnico plebiscita je avstrijska vlada dovolila precejšen kredit v denarju za Korošce v plebiscitnem pasu. Naj bi rajši izpolnili naše in zahteve koroških Slovencev glede slovenskih šol. Te za-

hteve so itak minimalne. Naj bi si prihranili judežve groše za kaj boljšega, nego da kupujejo naše ljudi in plačujejo brezsrčne renegate, brez katerih bi danes praznovali mi, kar praznujejo oni.

Vprašanje davka na parcele.

Radi davka na parcele je dne 1. tm. intervenirala pri g. županu v imenu Društva hišnih posestnikov tročlanska deputacija in sicer gg. Glaser, Meglič in Sax. G. župan je ugotovil, da se ta davek prihodnje leto ne bo več odmeril, da bi se moglo dobiti kritje za to z zvišanjem gostaščine za 1½%. Tozadevno bo društvo še tekom tega meseca sklicalo zborovanje in že sedaj opozarja na to svoje člane.

Motociklist podri starčka.

Sinoči okrog osmih je vozil 26letni Josip Kranjc, tovarnarjev sin iz Frama, s svojim motociklom po Aleksandrovi cesti skozi Krčevino v Maribor. Pred tovarno Wögerer pa mu je kljub temu, da je dajal signale in da ima Aleksandrova cesta tudi lepo pešpot, prišel tik pred motorno kolo 72-letni viničar Karl Bezjak iz Gornje Počehove. Motociklist je zadel ob starca, prav neumljeno padel ter se ranil na več mestih, dočim je starčka ranilo na levem stegnu. Takoj obveščeno reševalno moštvo je obema ponesrečencema nudilo prvo pomoč. — Karla Bezjaka so odpeljali na posestvo dr. Pohla v Počehovi, motociklista pa so z osebnim avtom odpremili v domačo oskrbo.

Osební avto trčil v avtobus.

Sinoči okrog 21. je na spodnjerradvanjski cesti zadel trgovec Alojzij Pšunder s svojim osebnim avtomobilom v mestni avtobus, ki je baš prihajal iz Radvanja. Avtobus si je poškodoval le blatnik, precej znatno pa je potolčen prednji del avtomobila. Po pripovedovanju potnikov v avtobusu se je nezgoda pripetila nepričakovano. Oba vozača sta pravilno manipulirala z žarometi. Potnikov se je momentano polastila panika, vendar razun Marije Lakner, 68letne železničarjeve žene, ki se je osnesvestila — ni bilo osebnih žrtev in težjih poškodb. Laknerjevi so na reševalni postaji nudili prvo pomoč ter jo odpremili v domačo oskrbo.

Grd napad z nožem.

V noči na nedeljo so doslej še neznaní kmetijski fantje na Pragerskem napadli 21letnega dijaka Zvonka Šramla. Neki razbojnik ga je sunil z vso močjo z nožem v glavo. Dijak se je zgrudil nezavesten in ga je mariborski reševalni avto prepeljal v splošno bolnico. Včeraj dopoldne je bil nesrečnež operiran, toda leži še vedno v nezavesti. Ker pa je opažati po operaciji objektivno boljše stanje, je upati, da ohranijo simpatičnega mladeniča pri življenju.

Razne nezgode.

Sinoči nekaj po enajstih je privozil z osebnim avtom iz mesta po državnem mostu šofer Franjo P. ter zadel sredi mosta v ključavničarskega vajenca Jožeta D., ki se je peljal s kolesom v isti smeri. Kolesarja je vrglo na hodnik za pešce in mu prizadelo poškodbe v prsih. Zadnje kolo bicikla se mu je popolnoma zmečkalo. — V gostilni »Lovski dom« nad Tremi ribniki je včeraj pomagala natakari-cam 41letna Marija Droš. Zvečer je padla s polno petlitsko steklenico vina in si je nevarno prerezala žile na levi roki. Reševalni oddelk jo je odpeljal v bolnico.

Policijsko izvestje

izkazuje davi troje aretacij. Tone F. je moral h »Grafu« zaradi razgrajanja. Ludvik H. zaradi kaljenja nočnega miru in Lojzika B. zaradi nedovoljenega prenočišča. — Med 16 prijaviteljih govori večina o razgrajanju in podobnih nerednostih.

Mariborski in dnevni drobiž

Slavnostna otvoritev počitniške kolonije kraljice Marije

Nad vse svečano je bila včeraj otvorjena pri Sv. Martinu na Pohorju dečja počitniška kolonija kraljice Marije, o katere ustanovitvi in ureditvi smo poročali v našem sobotnem uvodniku. Lepo okrašena kolonija je pozdravila v svoji sredi najodličnejše naše osebnosti ter mnogo naroda s Pohorja, dolinskih vasi, Maribora, Slov. Bistrice itd. Ob 10. je blagoslovil nova poslopja kolonije domači župnik g. Franjo Sinko ob asistenci tinjskega župnika g. Hafnerja, nato pa je imel mašo s slovesno pridigo. Po službi božji je spregovorila predsednica društva za zdravstveno zaščito dece in mladine v Mariboru — ga. Maistrova, ki je izrazila najiskrenejšo zahvalo vsem marljivim sodelavcem pri ustanavljanju te karitativne institucije. Visoki pokroviteljici novega doma Nj. Vel. kraljici je bila odposlana udanostna brzojavka. Sledil je govor odposlanca kraljice, poveljnika mesta Maribora, g. generala Stanislavjevića, nato pomočnika bana g. dr. Pirkmajerja, šefa zdravstvenega oddelka v ministrstvu socijalne politike in narodnega zdravja g. dr. Katičiča, ministra v p. g. dr. Kukovca v imenu Rdečega križa in docenta g. dr. Matka Moški zbor Glasbene Matice iz Maribora je s svojimi pesmimi še povečal slovesnost razpoloženja. Pri slovesnem obedu so govorili pomočnik bana dr. Pirkmajer, mestna načelnika, mariborski dr. Juvan in celjski dr. Goričan, slovenjebistriški župan dr. Schaubach, predsednik mariborskega avtomobilskega kluba g. Pinter, šef zdravstvenega doma v Mariboru dr. Vrtovec, general Živko Stanislavjević, zastopnik SPD Zorzut in notar g. Ašič.

10 letnica Peruna

je bila včeraj zelo slovesno proslavljena. Po lepo uspeli dirki, o kateri poročamo v sportni rubriki, je krenila povorka kolesarjev s praporom Peruna na čelu z Vodnikovega trga v Narodni dom, kjer se je vršila na verandi dvorišča slovesna seja. Tu so Perunaše in njihove goste kolesarje že pričakovali zastopnik upravnega oblastva g. dr. Potočnik, v imenu Narodne odbrane g. prof. Kenda, za Sokolsko župo g. dr. Irgolič, delegati ISSK Maribora ter mariborskih kolesarskih klubov. Svojo odsotnost so opravičili in poslali pismene oz. brzojavne pozdrave: mestni načelnik dr. Juvan, podžupan dr. Franjo Lipold, predstojnik policije Kerševan, kumica »Perunovega« praporja gospa dr. Boštjančičeva, Motoklub Ljubljana, Sokol - Zagreb, Alpenländischer Radfahrerbund in drugi. Ko je predsednik Tone Šega pozdravil vse navzoče, je prečital Nj. Vel. kralju udanostno brzojavko, katero so prisotni gostje stoji pozdravili s trikratnim »Živijo«, nakar je godba intonirala državno himno. — Po poročilu odb. Jožeta Kavčiča, ki je opisal 10letno delovanje »Peruna«, so sledili nagovori zastopnikov raznih društev in korporacij. Za N. O. je govoril g. prof. Kenda, za Sokolsko g. dr. Irgolič, za Perunovo sekcijo »Pesniški dvor« nadučitelj g. Vauda, za mariborski pododbor Koturškega saveza g. Kvas, zastopnik Kolesarskega kluba Poštela g. Ružič in drugi. Zastopnik »Edelweissa« g. Lešnik je izročil jubilantu, povdarjajoč mirno in solidarno sožitje s »Perunom«, krasno plaketo s kipom kolesarja-zmagovalca. Nato je bila dolgoletnemu športnemu delavcu Ivanu Kvasu izročena diploma častnega članstva Peruna; takisto je pododbor Koturškega saveza Jugoslavije izročil »Perunu« častno diplomu. Ob 12. uri je bil oficijelni del slavnosti zaključen. —

Popoldne in zvečer se je vršila pri Lobniku v Sp. Radvanju ljudska zabava, ki se je udeležilo mnogo Perunovih prijateljev iz Maribora in okolice.

Narodna ženska zveza

ima po poročilih iz Beograda letošnji kongres dne 12. do 15. tm. v Zagrebu.

Slovo naših malih iz Kaštela Lukšiča

Kaštel Lukšič, 2. avg. 1930.

Zadnji dnevi hitijo s strahovito naglico in naši deci je težko, da mora iz kraja, na katerega se je tako privadila. »O Lukšiče, veseli Lukšiče...« poje naša deca. Še izrabljajo zadnje dneve, kopajo se, plavajo in venomer gledajo naokoli, češ: »Kako dolgo se ne bomo videli!«. Solnce sije lepo in vroče, nastopili so dnevi, čisti in mirni. Vse je tiho, čudovito tiho, kakor da bi tudi škržati védeli, da treba oditi domov. Zdi se mi, da je tako, kakor če se poslavljajo lastovke. Mali Dalmatinci jim nosijo školjk, velikih in malih, vsi nesrečni, da odidejo mali bratci: »Šta ćemo bez Vas?« Vse mine... Hitro je preteklo čas 28 dni, hitro je minulo, kakor hitro mine vse, kar je bitnega. Lepo je bilo... Peli smo pesmice, gledali v morje in se učili plavati, občudovali be'e in rdeče oleandre, zelene smokve in okusne mandeljine, granatna jabolka, mnogokrat strmeli preko morja kakor v obljubljeni deželo za devetimi gorami, se spoznavali z našimi jadranskimi brati in se z njimi spoprijateljili. — Lepo je bilo... Solnčili smo se in kopali, gradili mostove in železnice, se redili ob izborni hrani, poslušali pravljice in pripovedke, polne fantazije in barvenosti, polne zanimivosti. — Lepo je bilo... Čakali smo na pošto naših dragih nestrpnost, smejali se in veselili, če nam je kdo pisal in bili žalostni, ako ni bilo ničesar.

Minulo je... Vsi pospravljajo svoje stvari, gledajo školjke in si jih zavezujejo v robec in kape ter mislijo, kaj bi dali svojim ljubim, ali fige ali mandeljine ali rdečega Opolja. Lepo je povsod, samo tukaj je izredno lepo. Kje so valčki, ki so brzeli mimo nas in božali naše nožice, kje so lepe jadrnice in čolnički, gondole in sandolini, parniki in največ, kje je morje? »Buči, buči, morje Adrijansko...« dalo si nam zdravja, poglalo si nam kri v žile, da smo postali močni, polni življenja. Vilo si nam ognja v naša mlada telesa, razbistrilo si nam vid, oči so nam zasijale v hrepenečem pričakovanju bodočnosti. Hvala tebi, morje Adrijansko! — Vstali bodo junaki, rodilo si jih ti, morje, dalo si jim zdravja, dalo si jim mladost, res mladost, ki je dosedaj nismo poznali. Vstali bodo junaki in ti morje, »bilo si in boš slovansko!«

Na nebu je vstal križ, ves rdeč, kakor iz razbeljenega železa. O križ, Rdeči križ, preskrbel si nam, česar nam ni mogel nihče dati! Kako blagodejno nam je sedaj! Hvala Vam vsem, gospodu voditelju in njegovi gospej, gu Finku in vsem merodajnim činiteljem, vsem, ki so skrbeli za nas in napravili iz slabih črepke mlade Jugoslavane! — D. Cv.

Na mejo, v Apače!

Krajevni odbor Narodne odbrane v Apačah priredi v nedeljo dne 10. avg. t. l. v Apačah prvo veselico s petjem in godbo ter ostalim sporedom v svrhu propagande in ugleda našega življa ob meji.

Podpisane organizacije priredijo zato tega dne izlet v Apače, na kojega vabijo vsa društva in vsakogar, ki se zanima za našo mejo. Zbirališče na dvorišču Nar. doma. Odhod velikega Senekovičevega avta točno ob 12. uri. Vožnja preko krasnih Slov. gor in Zg. Radgone. Prijave sprejema vsak dan pisarna sreske N. O. v Nar. domu od 18. do 20. ure, vhod iz Kopalniške ulice. Za vožnjo tja in nazaj je treba plačati naprej za osebo po 50 Din oziroma pozneje doplačati nekaj Din več, ako bi ne bilo dovolj prijav. Prijave za ta avto se zaključijo v četrtek zvečer ob 20. uri; petkove prijave stanejo po 50 Din za osebo in veljajo za naročilo drugega oziroma tretjega avta (mestnega). V teh avtih bo treba pozneje doplačati za vsako uro čakanja v Apačah še skupni znesek 25 Din; prve tri ure čakanja so brezplačne. V Senekovičevem avtu ni nobenih tozadevnih doplačil. V soboto se sprejemajo prijave le, če bo prostora na razpolago. Pismene prijave veljajo le, če se jim priloži voznina na naslov: Sreski odbor Nar. Odbrane v Mariboru.

Nar. dom: Kdor izostane, se mu vplačani znesek ne more vrniti, izvzemši močno slabo vreme ali preslabo vdeležbo. — Podeželski izletniki ob cesti Maribor - Zg. Radgona, naj prijavijo svojo vdeležbo s svojim polnim naslovom po dopisnici, brez voznine, najpozneje do sobote 9. avg., da jim ob zadostnem številu oskrbimo nadomestni avto, ki se bo ustavljal na vsaki postaji. Prihod v Apače po 14. uri. Odhod od tam nazaj ob 21. ali 22. oziroma na občo željo kadarkoli prej.

Pevci, Sokoli in drugi, na mejo k svojim bratom! — Klub »Meja«, Sokolska Župa in Nar. Odbrana.

Manifestacije in zborovanja slovanskih gasilcev v Ljubljani

so bile včeraj zaključene. Zbranih je bilo nad 10.000 gasilcev. Vsa ta armada se je zjutraj udeležila slavnostne maše na kongresnem trgu. Po maši se je vršila slavnostna seja Slovanske gasilske zveze, pri kateri je ban nekaterim odlikovanim gasilcem izročil kraljevska odlikovanja. Po seji pa se je razvil mogočen sprevod gasilcev po ljubljanskih ulicah. Nad 9000 gasilcev je za 82 prapori korakalo strumno in ponosno. Ko so prikorakale vse te množice — sprevod je gledalo krog 50.000 ljudi — zopet na kongresni trg, so jih z balkona univerze pozdravili v nagovorih starosta JGZ g. Jos. Turk, starosta slovanske gasilske zveze g. Adolf Seidl, ljubljanski župan g. dr. Puc, zastopnik Bolgarov g. Petev in drugi. Popoldne so se še vršile razne gosilske vaje in zvečer so odhajali gasilci na vse strani.

Službeni list kr. banske uprave Dravske banovine

objavlja v št. 16. od 2. tm.: zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o drž. prometnem oboju; pravilnik o prehrani obojencev v kazenskih in drugih sličnih zavodih; objavo o uradniških legitimacijah glede izrabljanja ugodnosti na vožnji itd.

Iz sodne službe.

Za sodnika pripravnika pri okrajnem sodišču v Mariboru sta imenovana Maks Ašič in Fran Logar. — Na lastno prošnjo je upokojen sodni pisarniški oficijal Ignac Pučko v Marenbergu.

Krajevni odbor N. O. v Gor. Cmureku priredi v nedeljo dne 10. avgusta izlet za člane v Apače, kjer priredi tamkajšnji odbor N. O. veselico pri g. Fürstu. Zbirališče ob 14. uri pri gostilni Matiz. Pokažimo z obilno udeležbo, da znamo ceniti narodno delo našega bratskega pokreta v Apačah. Predsednik.

Iz Male Nedelje.

V nedeljo 10. avgusta ob 3. uri popoldne se bo vršila v društvenem domu koncertna in gledališka prireditev, ki jo priredi igralci — člani mariborskega narodnega gledališča. Na sporedu so koncertne, operne in operetne arije in vesele igre. Vabljeni vsi od blizu in od daleč k mnogobrojni udeležbi.

Društvo stanovanjskih najemnikov v Mariboru, ki se je nameravalo že raziti, je na včerajšnjem izrednem občnem zboru pri Gambriunu sklenilo, da bo še naprej delovalo in poskušalo po stanovanjski samopomoči doseči boljši položaj najemnikov, ki so sedaj brez oblastne zaščite.

Predstojnik mestne policije gosp. nadsvetnik Kerševan je nastopil danes enomesečni dopust. Zastopa ga policijski svetnik g. Puš.

Na dopust

je odšel danes ravnatelj uradov mestne občine g. Köchler. Njegove posle opravlja sedaj magistratni svetnik g. dr. Rodošek.

Deputacija 12 mariborskih gasilcev, ki se je pod vodstvom poveljnika Volerija s svojim društvenim praporom udeležila vseslovanskega gasilskega kongresa v Ljubljani, se je tekom noči vrnila v Maribor. Tudi delegati okoliških društev so se že vrnili. — Mariborski gasilci so razstavili v Ljubljani prastar gasilski korec, spleten iz slame. Bil je že med staro šaro, sedaj pa je bil predmet občudovanja desetisočev. Poleg tega redkega orodja so mariborski gasilci razpostavili tudi velik signalni »megafon« — sicer primitivni železni rog velikega obsega. Tudi ta spomin na prve začetke velike vsečloveške humanitarne organizacije je vzbudil veliko zanimanje.

Dečki iz Kaštela Lukšič se vračajo.

Deška kolonija Podmladka Rdečega križa, ki je letovala v prelepem morskem letovišču Kaštel Lukšiču, se vrača jutri 5. tm. ob četrti na 23. zvečer z osebnim vlakom. Stariši, Vaša dolžnost je, da privedete gotovo vsi po nje na glavni koldvor. — D. Cv.

Privatni nameščenci v borbi za izvajanje zakona o delovnem času.

Na sestanek Zveze privatnih nameščencev Jugoslavije v Mariboru, ki bo v torek, dne 5. avgusta ob 20. uri v društvenih prostorih na Slomškovem trgu 6 l., se vabijo vsi člani in po njih vpeljeni privatni nameščenci. Na dnevnem redu so važna poročila glede izvajanja zakona o delovnem času ter druge važne zadeve vseh privatnih nameščencev.

Poročila

sta se danes ob 11. v frančiškanski cerkvi g. Franjo Weit, šol. upravitelj v Velikih dolemih (Prekmurje) ter gdca Marica Kos, učiteljica istotam. Mnogo sreče.

Smrtna kosa.

V Slovenski ulici 40 je umrla včeraj 70 letna zasebnica Uršula Braunecker. Pogreb bo jutri ob 15 iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju.

10-letnico službovanja v Prekmurju proslavljajo v Slatini Radencih danes tamniški učitelji in učiteljice, takozvani »pri šleki«. — V malo prijetnih razmerah so pred približno 10 leti nastopili svojo kulturno pionirsko službo v Slov. Krajini, vztrajno in smotreno delovali na šolskem in izvenšolskem prosvetnem polju ter dosegli uspehe, na katere smejo danes zreti s ponosom. Naj bi čvrsti in zdravi delovali za narod in državo tudi v bodoče. Čestitamo vrlim kulturnim delavcem najiskrenejše k današnjemu slavju!

Slavnost petletnice železničarske godbe v Mariboru.

V soboto in včeraj je proslavilo »Glasbeno društvo železniških delavcev in uslužbencev« v Mariboru petletnico svojega kulturnega delovanja. V soboto zvečer se je vršila ob lepi udeležbi širših slojev slavnostna akademija. Na sporedu je bil v prvem delu koncert godbe »Glasbenega društva železniških delavcev« na pihal, v drugem pa godbe na lok, ki je imela na programu večinoma lepe slovanske skladbe. Koncert je prav lepo uspel in je godba presenetila občinstvo s svojo dovršenostjo. Koncert so otvorili združeni delavski pevski zbori s pesmijo »Ob zori«. Tudi ti zbori pod taktirko pevovodje neumornega učitelja gospoda Nerata, so želi veliko priznanje občinstva. Bivši narodni poslanec gosp. Josip Petejan je imel spominski govor na proslavo petletnice društva ter pri tem povdarjal velik pomen kulturnega delovanja delavstva v korist države.

Akademiji je prisostvoval tudi češki pisatelj in prevajalec slovenskih pisateljev, gosp. dr. Bohuš Vybiral, ki se je ravno ta dan mudil v Mariboru in se zelo pohvalno izrazil o visokem nivoju mariborske železničarske godbe in delavskih pevskih zborov. Na programu akademije je bila med drugim uvertura opere »Car in tesar«, »Jugoslovanski biseri«, »Ruske narodne melodije«, uvertura »Rokovnjačev«, fantazija iz »Prodane neveste« itd., zaključen pa je bil program s pesmijo Zajca »Slava delavstvu«. Včeraj popoldne pa se je vršila dobro uspela ljudska veselica železničarske godbe v Radvanju.

Gostovanje članov mariborskega narodnega gledališča.

Po zelo uspelih »koncertnih in gledaliških večerih«, ki so jih člani mariborskega narodnega gledališča prirejali v mesecu juliju po mnogih krajih dravske banovine, nastopijo v četrtek 7. avgusta v Murski soboti, v petek 8. avgusta v Ljutomeru, v soboto 9. avgusta v Radencih in v nedeljo, 10. avgusta v Mali Nedelji. Sodelujejo: Stjepan Ivelja, Štefica Fratnikova, Franjo Tovornik in obenem kot vodja gostovanj Pavel Rasberger. Na sporedu so koncertne, operne in operetne arije ter kratke komedije. Spored je tako sestavljen, da pride vsakdo na svoj račun.

»Croatia« — zadruga

v Zagrebu, naznanja, da je s 1. avgustom 1930. prevzel glavno zastopstvo v Mariboru g. Anton Jare, bančni uradnik v p. ki stane nule začasno na Koroški cesti št. 18 l.

Pisava in značaj človeka

Kako lahko določiš značaj človeka po pisavi sam brez grafologa?

V »Praktičnem učbeniku grafologije po metodi Roberta Saudeka«, ki je izšel te dni v Lipskem, najdeš sledeče zanimive podatke, po katerih lahko sam brez vsakega grafologa pogodiš značaj poljubne osebe, če ti napiše nekaj stavkov.

Skromna oseba ima naslednje značilnosti v pisavi: majhna, počasna in skrbna pisava, oblike črk docela enostavne, pogosto celo v takem razmerju druge napram drugi, kakor jih učijo v ljudskih šolah. Podpis ne vzbuja nikake pozornosti in niso njegove poslednje črke prav nič sččkane niti ni na kraju nobenega sicer tako običajnega prašičjega repa.

Pedant: pisava majhna, počasna in skrbna. Pičica na i in črtica na t sta postavljene popolnoma točno. Velikost, pristisk, posamezni koti črk so enakomerni in spominjajo na vzor šolske pisave. Rokopis je čeden. Besede so okrašene na koncu z okraski. Če pa je pisava prevzeta, bolj slikana in risana kakor pa pisana, potem je ta pedant povrh še puhel in ničemuren. Domišlja si namreč baš na lastnost, ki je nima, to je na svojo originalnost. Prezira druge ljudi kot površne in nezanesljive. Če imajo srednje črke v spodnjih potezah še poseben končni povdarek, potem je pisec gotovo trinog in samosilnik v lastnem domu in pa neprijeten tovariš v službi.

Lažnivec: piše sicer počasi, toda ne vedno s plašnimi in obotavljajočimi se potezami. Počasni tempo prihaja od gostega prekinjanja, ki ga je opaziti na nespametnih točkah, takozvanih pikah počivanja. Črke so fantastično okinčane, med seboj pa zvezane z nitkami. Vrste

so valovite. Nekatere črke se morejo po znati šele iz zveze besede, ker imajo obliko, ki je docela podobna kaki drugi črki. Krožnice črk o, a, g in q so spodaj široke, zgoraj pa zaprte. Črke m, n in u imajo arkadno obliko. Nasprotno značilnosti pa nam pokaže pisava

odkritosrčnega človeka. Njegova pisava je brza in kaže redno spreminjajoč pritisk. Ni nikakih znakov začetnosti. Razdelitev prostora je jasna in pregledna. Smer vrstic je ravna brez ozira na to, da-li teče v isti smeri z robom papirja ali pa se dviga ali pada. Končni okraski so redki, zveze pa včasih oglate. Najti ni nikakih arkad ali pa nitkastih črk v besedah. Stil je priprost in ne prevzetan.

Čutnost in nasladnost razodevajo: počasna pisava z izpuščenimi gornjimi znaki. Testovinate, kakor vlite črke. Deli posameznih črk so naravnost izpuščeni. Pisava je brez utrjenosti, nedoločna, brez hrbtnice, kakor bi dejali. Nastopi nitkasta zveza med črkami. Številni pričetni, vmesni in zaključni dodatki besedam.

Plašljivec in sramežljivec ima nesigurno počasno pisavo. Včasih gravira, potem pa komaj pritisne pero na papir. Razmerja med dolgimi, srednjimi in malimi črkami ne pozna dovolj dosledno. Zelo pogosto piše v poševnih vrsticah. Pisava je ozka in majhna; podpis čitljiv, toda ne vzbuja nikake pozornosti. V najboljših ekstremnih primerih najdemo pri takem značaju tudi prelomljene in tresočee poteze, valovite vrste, naknadne popravke v obliki črk in včasih celo v podpisu korekture.

tornih vozil, za 23% več nego v l. 1928. Od celotne produkcije se je izvozilo 18%, uvozilo pa le 710 komadov.

S prodajo osebnih in tovornih avtov se je lani pečalo v USA 56.300 oseb, javnih garaž je bilo 51.200, popravilnic 95.800, prodajalnic nadomestnih delov 76.600.

Te številke so dokaz za ogromni razmah ameriške avtomobilske industrije.

Igralci drž. raz. loterije

Prihodnje žrebanje se bo vršilo že 7. avgusta t. l. Ne zamudite obnove! Nekaj četrtskih srečk je še na razpolago.

Uprava »Jutra« in »Večernika« v Mariboru, Aleksandrova c. 13.

Kongres slepcev v Rusiji.

Koncem meseca julija se je vršil v Moskvi vseruski kongres slepcev, kateremu je prisostvovalo preko sto delegatov, ki so zastopali okoli 15.000 organiziranih slepcev. Na kongres so prišli tudi zastopniki slepcev iz Ukrajine, Bele Rusije, Uzbekistana in Gruzije, kjer so prav tako slepci organizirani. Kongres je otvoril predsednik udruženja slepcev Viktorov. V svojem referatu je podal govornik zanimive podatke o položaju slepcev v sovjetski zvezi. Nedavno se je pojavilo v sovjetski Rusiji vprašanje, ki je bilo takoj rešeno pozitivno, da li namreč smejo slepci po možnosti delati v tvornicah, sovjetskih institucijah, zadrugah in morejoli študirati na visokih šolah. Prav tako je bilo pozitivno rešeno vprašanje, morejoli slepci obiskovati tudi druge šole z onimi srečnimi ljudmi, ki vidijo. Vseruska zveza slepcev ima namreč 150 sekcij. Okoli 500 slepcev dela že danes v tovarnah in drugih večjih ustanovah. Število slepcev, katerih obstoj je zagotovljen z delom, je že doseglo 4000. Mnogo so zaposleni slepci tudi v poljedelstvu. V sovjetski Rusiji je poslednji čas ustanovljena cela vrsta čebelarških in poljedelskih kolektiv, v katerih so zaposleni večinoma samo slepci. Vendar je v tej vseruski zvezi le majhen del slepcev, ki bi bili organizirani. Večina jih je še izven organizacije. Po ljudskem štetju iz 1926. je v SSSR 235.000 slepcev. Naloga zveze je, da te

Veliko znanstveno delo o jetiki

Docent dr. Ivan Matko:

Protituberkulozni dispanzer v službi socialno-higijenske borbe proti jetiki kot ljudski in kužni bolezn.

»Smatram to ustanovo za eno najmočnejših sredstev, ako ne za najjačje orodje, kar jih moremo uporabljati proti jetiki. Uverjen sem, da so dispanzerji poklicani, da opravijo izredno, blagoslovljeno delo, čim se bodo pokrajine prepogle z gosto mrežo teh naprav.«

Te besede slavnega prof. Roberta Kocha, vzete iz njegovega predavanja, ki ga je imel, ko je bil odlikovan z Noblovo nagrado, tvorijo uvod ogromnega znanstvenega dela, ki ga je pred kratkim izdal docent praške univerze in primarij medicinskega oddelka splošne bolnice v Mariboru g. dr. Ivan Matko.

Materijal je zbran v treh delih in je izšel v dveh knjigah, ki obsegata skupno nad 800 strani.

Prvi del nam nudi zgodovino protituberkuloznega boja, ki jo deli v tri dobe. Prva doba je »doba brezbrčnosti in lahkomiselnosti človeštva«, v kateri se nihče ni zmenil za to, da padajo vsak dan tisoči in tisoči oseb kot žrtev te strašne morilke. V drugi dobi so se začeli zanimati za to bolezen posamezni zdravniki in je zopet vstal iz pozabljenja važni izrek Hipokrata, ki se glasi: »Phthisis primis in stadiis semper sanabilis (jetika je v prvem štadiju vedno ozdravljiva)«. V tretji dobi, ki jo ravnokar preživljamo, sta prišla do veljave strnjena enotnost v pobijanju jetike in kar najozje, harmonično sodelovanje vseh zainteresiranih zdravstvenih in socialno-gospodarskih naprav. V tem delu nam pokaže pisatelj razvoj protituberkuloznih dispanzerjev, od primitivnega Calmettovega, ki je bil ustanovljen kot prvi l. 1901., pa vse do najmodernejših dispanzerjev in to v vseh evropskih državah, Rusiji in Ameriki. Zlasti važno je poglavje, ki obsega skrbstveni načrt za bivšo mariborsko oblast in nam nudi vzorec za urejanje tuberkuloznega skrbstva v posameznih pokrajinah.

Drugi del obravnava specijelni postopek s posameznimi vrstami jetičnikov in njihovih rodbinskih članov. Navaja najrazličnejše zakone, ki pridejo v poštev pri pobijanju jetike. Obsega tudi »katekizem o tuberkulozi za osnovne in višje šole«, ki izide v kratkem kot samostojna knjiga, ker jo je ministrstvo prosvete odobrilo kot učno knjigo.

Tretji del vsebuje vzorce raznih tiskovin, ki so potrebne v protituberkuloznem dispanzerju.

Knjiga je tiskana na lepem papirju, obsega več krasnih slik in mnogo najrazličnejših tabel. Dobrodošla bude ne samo zdravnikom, temveč vsem, ki delujejo v socialno-higijenski borbi proti jetiki.

Slovenjebistriška kronika

Zopet je toplo, prav prijetno toplo in tudi bazen pri kopališču je gotov, tako da se lahko ohladimo. Povečan bazen odgovarja sedaj razmeram in zahtevam. Edino, kar manjka, bi bil filter, pa tudi brez njega bo šlo. Saj je vsak dan več ljudi v kopališču in voda tudi ni premrzla.

Pohorje je postalo center sezone. Vsak dan vidiš optane turiste, ki se spenjajo počasi preko Sl. Bistrice in Šmartna k Ruški ali Mariborski koči. Tudi kolonija pri Šmartnem ima svoje redne in izredne obiskovalce, saj se da priti z avtomobilom skoraj do nje. Sploh pa odgovarja Šmartno zahtevam turistov, saj je center za prirejanje izletov na vse strani. Markirana je pot na Veliki vrh, dve poti k Ruški koči, pot k Mariborski koči, in preko Sv. Urha v Tinje. Vse južno Pohorje je tukaj za turista odprta knjiga, vse lahko prehodiš. Že izlet v Šmartno sam se izplača. V Šmartno iz Framna ni hudo priti, iz Slovenske Bistrice je naravnost idilična pot; za one, ki jim nog ni preveč žal, pa je pot preko Sl. Bistrice, Tinja, Sv. Urha na Šmartno lep nedeljski izlet.

jem. Zelo slabo je bil obiskan, kar je naravno najbrže deloma slabo vreme, deloma pa denarna kriza. Malo je bilo kramarjev in še ti so se dolgočasili. Največ ljudi je še imel invalid z »igro«. Dve novi stanovanjski hiši si gradita g. Kajba in g. Pernek. Z deli so že pričeli, vodi jih domači stavbenik g. Stupan. V načrtu je tudi novo poslopje za osnovno šolo. S temi stavbami bo Bistrica prišla do nove ulice in lice južnega dela mesta se bo zelo vzdignilo. Na trgu je še nekaj hiš, ki že čakajo nujnega popravila, ko bodo dotični gospodarji tudi to uvideli, ne bo mestu več kaj oporekati. Cives.

Sport

Perunova slava

Včerajšnja proslava desetletnega Perunovega jubileja je bila otvorjena z medklubsko kolesarsko dirko na progi Maribor - Brezno - Maribor (60 km). K tekmi je startalo ob 8.20 zjutraj 25 dirkačev, člana kolesarskih klubov: Železničar, Soko, Orao iz Zagreba, Ilirije in Ljubljance iz Ljubljane, KSK Celja iz Celja in Edelweissa. 14 tekmovalcev pa je poslal prireditelj sam. Na startu in cilju je bilo zbranega več sto glav občinstva, ki je ob neumornem sviranju pekrske godbe napeto pričakovalo prvih dirkačev.

Ob 10. uri 14. min. in 50 sek. je burno aklamiran privozil prvi na cilj ljubljeneec publike Peruna Štefan Rozman, ki je potreboval za vso progo 1 uro 55 min. 10 sek. S to zmago slavi Rozman ravno ob desetletnici kluba že svojo deseto letošnjo zmago. Drugi je prispel na cilj nekaj metrov za zmagovalcem član ljubljanske Ilirije Ivan Valant (1:55:10). Prvo plasirana tekmovalca pa sta pustila vse ostale kolesarje cela dva kilometra za seboj. Tretje mesto je zavzel Ilirijan Edvard Prodan (2:00:15), četrto Miroslav Ledinek, član Edelweissa v času 2:00:18, peto Smrekar (Ljubljanka) v času 2:00:40, šesto Ivan Lah (Perun, 2:00:50). — Rozman je prejel za svoj krasen uspeh dva venca, in sicer za klubsko in medklubsko zmago.

Rapid mlad.: Maribor mlad, 2:0 (1:0).

Včeraj predpoldne se je vršila na igrišču ISSK Maribora mladinska tekma za juniorski pokal SK Ilirije med SK Rapidom in ISSK Mariborom. »Maribor«, ki je nastopil v oslabilni postavi, je moral kloniti boljšemu nasprotniku v razmerju 2:0.

Prihodnjo nedeljo bo odločilna tekma v mariborskem okrožju in sicer med SK Železničarjem in SK Rapidom.

Plavanje.

V Beogradu so se včeraj vršile plavalne tekme za prvenstvo beogradskega pod saveza. Rezultati so bili naslednji: 1500 m, prosti stil: Gajo Bulat 24:17; 400 m prosti stil seniorke: Vera Bulat 7:15; 100 m, hrbtno seniorke: Anastasijević 1:30; 100 m prosto, juniorke: Boržič 1:48; stafeta 4x100 m, prosti stil: Bob 2:08; 100 m, prosto, seniori: Bulat 1:08.4; 100 m hrbtno, juniorke: Goršič 1:56; 100 m prsno, juniori: Nikolajević 1:25.4; 100 m hrbtno, seniorke: Cibič 1:34; 100 m prosto, juniori. Prvič 1:28; 400 m prosto, seniori: Bulat 6:18.

Na Dunaju sta bila v avstrijskem plavalnem prvenstvu postavljena dva nova rekorda, in sicer je plaval Koller 100 m prsno 1:12.8, Frici Löwy pa 100 m prosto 1:17.

V Budimpešti je Halasz postavil v prostem plavanju na 500 m v času 6:54.2 nov madžarski rekord.

Nogometni sport.

Beograd: Jugoslavija: Gradjanski (Zagreb) 4:0 (2:0), Gradjanski: BSK 1:0 (0:0)

Split: Wiener Sportklub: Hajduk 2:2 (1:1).

Nürnberg: F. C. Nürnberg: Sparta (Praga) 3:1 (2:1).

Gleitwitz: GAK (Gradec): Kombi: moštvo 9:1 (5:0).

Sobotiče: »33«: Szabavia 3:2.

All si že član Vodnikove družbe!

Sokolstvo

Sokolski odsek Maribor II.

Je osnovan na Pobrežju, pod začasnim okriljem Sokola-Matice v Mariboru. Ob ustanovitvi, ki se je vršila prejšnji mesec, je bilo navzočih nad 80 bratov in sester, ki so se obenem prijavili kot novi člani. Na prvi seji odsekovskega odbora se je sklenilo pričeti že ta teden s telovadbo, ki se bo vršila do nadaljnjega na dvojniču pobreške šole: za člana v ponedeljkih in petkih od 20. do 22., za članice v sredo in sobotah od 19. do 20., za moški naraščaj v torkih in četrkih od pol 20. do pol 21. in za ženski naraščaj v sredo in sobotah od 18. do 19.

Vse Pobrežane pozivamo, da podprejo svoje novo društvo s krepkim delom in ga kmalu postavijo v isto vrsto z obema drugima mariborskima društvima.

Ogromnost ameriške avtomobilske industrije u l. 1929

V USA in Kanadi se je lani izdelalo 4.846.000 osebnih in 805.000 tovornih avtomobilov, skupaj 5.651.000. Vrednost osebnih avtov na debelo je 2.952.900.000 dolarjev (krog 165 milijard Din), tovornih pa 531 milijonov dolarjev, skupna vrednost 3.483.900.000 dolarjev (krog 200 milijard Din). Prodajna cena za osebni avto 812 dolarjev (45.000 Din), za tovorni avto 877 dolarjev (krog 49.000 Din).

Vpisanih motornih vozil v USA je 26.400.000, za 8% več ko l. 1928. Na celotnem avtomobilskem parku celega sveta so Zedinjene države udeležene z 76%. Avtomobilskih cest je v USA 4.765.723 km za njih vzdrževanje in izgradnje je izdala država lani 2 milijardi dolarjev; v avtomobilski in z njo v zvezi stoječih industrijah je zaposlenih 4.300.000 oseb. Avtomobilskih davkov je bilo plačanih 925 milijonov dolarjev (krog 50 milijard dinarjev).

Za prevažanje avtomobilov in avtomobilskih delov se je lani porabilo 3.600.000 vagonov. Za avtomobilsko industrijo se je porabilo 85% vsega gumija, 67% stekla, 19% železa in jekla, 15% bakra, 18% lesa, 27% svineca, 80% gazolina itd.

V uporabi šol je 43.000 avtobusov, v službi cestnih železnic 11.500, v službi parnih železnic 1900. Iz Zedinjenih držav

K. M. Čapek - Chodt

Jindri

Roman. — Iz češčine prevel dr. Fran Bradač.

29

Gospa Putova je pripovedovala to epizodo svoje usode spočetka s strelno hitrostjo in njene mežikajoče oči so begale z enega Jindre na drugega, tako, da so njeni temno črni, do tilnika pristrženi lasje za glavo kar poskakovali; toda čim dalje bolj je popuščal tok njenega govora, dokler niso besede le še kapale — gotovo je mislila na nekaj čisto drugega, nego je govorila — in končno je položila prst pod nos; trepalnice na kraju lahko zardele, so kar drgetale, ko je dolgo časa gledala očeta in sina in zopet očeta; in umolknila je s prstom pod nosom...

Oba sta se napeto zagledala vanjo, kaj bo. Hipoma se je udarila po čelu, da je kar mlasknilo, in tlesnila je z rokami:

»Ne, to je bajno, skoro nemogoče! Slišala sem sicer nekaj zvoniti, ampak ta podobnost med vama, gospoda, to je groteskno, zares čudovito... Če je moja odkrita sodba netaktna, oprostita slikarici, ne morem se nikakor obvladati, toda ali smem nekaj reči, ne da bi žalila?«

Čeprav je bilo zopet po dolgem času Jindroma dovoljeno in sploh omogočeno, da bi tudi nekaj omenila, ni storil tega niti eden niti drugi. Njuna preveč kričeča podobnost, ki so jo ljudje tako često in pogosto brezobzirno občudovali, se jima je polagoma zazdela kakor neka skupna telesna napaka.

Toda gospa Putova je bila neizprosna.

»Meni se zdi, oprostita, da bi mogel igrati očeta prej gospod sin,« si je dovolila slikarica, čeprav ni nihče niti črnil. »Ta se mi zdi ne le resnejši od očeta, ampak celo starejši. Čuditi se mora človek! Gospod oče nima doslej niti enega sivega lasu, dočim vam, dragi gospod sin — lahko bi vam tako rekla tudi kot mati — so že osiveli končki las na sencih pred ušesi.«

Pokazala je sans-gêne čisto od blizu, tako da je Jindra vidno odmaknil glavo.

Njegov oče se je tu prvič opogumil pogledati sinu v oči in je vzdihnil kakor na vprašanje in iz bojazni, kaj pravi k temu Jindriček-sinček. Ta je odgovoril z dvojno mimiko; zgenil je z obrvmi in ramenji enako visoko.

Pozorno je gledal na njena debela klečeča kolena, bleda in okrogla, na njene kubistične meče, ki so se priklepale k njenim atletsko dvostrokim stegnom kakor trdo se zapirajoča klina k nožnici; premeril je njen ploščati trebuh, skoro otroško nerazvite prsi in pomislil:

— Če res govori z menoj kot bodoča mati, potem si je oče izbral res prav čuden način medsebojnega seznanjenja. Ampak to bi bilo očetu prav podobno. Ali pa je morda hotela samo reči, da bi bila lahko moja mati, v kolikor pridejo leta v poštev? So tudi take kokete!

Gospa Putovi ni ušla niti mimika obeh Jindrov niti kritično nesposiljivi pogled Jindre — zopet je počenila in se čela zagnila v svoj zeleni plašč. Zarila se je vanj prav do ušes; z dvema prstoma, ki jih je molila pod brado ven, je držala gorečo cigareto.

»Oče bi res potreboval nekoliko strogega nadzorstva,« je nadaljevala.

»Milostljiva se šali...« je jecljal dr. Pavák spokorno.

»Nikar se ne delajmo takih; po temeljitem in skrbnem opazovanju vas imam zelo na sumu, dragi Sankar.«

Domneva o razmerju očeta k tej Liditi se je začela Jindri razdvajati. Toda vpliva ima nanj gotovo precej.

»Zadnjič pri poslednjem čaju pri meni v ateljeju?« je nagajala doktorju dalje. »Mislim, mladi mož, da se v tem gotovem oziru niste argli po očetu, in da se ločite od starega gospoda i po svoji zunanosti i po svoji notranjosti, seveda le v kolikor se tiče barve; vi ste takorekoč snežnobel, on pa je kakor bron, ki se ga bo čimprej začela prijematati patina... Toda, mladi gospod, ali znate še kaj drugega govoriti, nego povedati svoje ime in priimek?«

»Milostljiva gospa,« je odgovoril mladi Jindra in moral se je premagovati, »odpustite, če se ne morem takoj vmesiti v ton lažje konverzacije, saj prihajam iz krajev peklenške groze in množstvenega trpljenja, iz velikega vojnega lazareta.«

»Ubožec! Mi vas bomo že ozdravili v našem krožku, samo če ostane tole krasno vreme. Seveda če boste pogosto hodili med nas, Dobrodošel nam boste! Sprejemam vas prav slavnostno za člana vodnega in solnčnega kluba »Opalka«, katerega prednica ali načelnica, ali tudi predsednica sem, kakor hočete, čeprav ne uvidevam, zakaj ne čisto preprosto starosta? Starosta je v bistvu vendar samostalnik ženskega spola, in če je starosta žena, se sklanja dosledno kakor riba. Riba, ribe, starosta, staroste. Toda naš vrhovni opaljenec, dr. Černý, antifeminist, ni hotel... Imamo le en sam smoter v smislu društvenega naslova, da čim bolj počrnimo. Pri tem imamo tudi gotovo neki poseben umetniški smoter. Edino sredstvo za dosego društvenega smotra pa je sonce, tako da so vse prevare, kakor paste in podobne kozmetike, izključene razun vazelina; edini predpogoj je: ne govoriti o vojni! Ah, le tega ne!«

Machna Putova je naglo zamežala, nekam krčevito stisnila trepalnice in zakrila oči z dlanjo za dolgo časa. Jindri se je polagoma danilo.

Ni šlo tedaj za sestanek z damo, kar bi se bilo smatralo za najresnejšo izmed dosedanjih očetovih slabosti, ampak razgled je bil očividno mnogo širši, gotovo bo videl, danes celo družbo, katere ozračje je že vnaprej pokazala Machna Putova.

Mladi Pavák je bil zelo presenečen; čutil je, da ga je izvabil njegov mladeniški oče samo zato danes na Vltavo, ne da bi mu poprej izdal, s kom se ondi srečata, ker ni hotel biti niti brez njega, niti brez svoje običajne družbe, ki bo po prvem dokazu najbrže taka, da je treba biti potrpljiv, in ker se je zdelo Jindri starejšemu najpripravneje, postaviti Jindro mlajšega pred gotovo dejstvo. Po vsem je bil oče navdušen za »Opalko« in njegovi vzpodbudni pogledi med govorom gospo Putove so pozivali Jindro, da bi se pripojil k njegovemu navdušenju.

Mlademu Paváku je bilo od vsega tega skoro težko. »So že tu!« se je oglasila dramatsko gospa Putova in odkrila s prav tako igralsko kretnjo svoje oči.

Na pobrežni stezici se je ozval ščebet, kajti v bližajočem se krdelcu so bile večinoma dame; parnik, ki jih je pripeljal, je izginil že pred daljšim časom proti vodi.

»Danes nas bo precej!« je rekla gospa Putova. »Zakaj tako pozno?« je kričala prihajajočim naproti.

Majhen, že starejši bruneten gospod na čelu krdelca, od glave do petá, od florentinskega slamnika do čevljev iz jelenine, ves v najbelejši belini, se je bli-

žal in naglo odgovoril za vse:

»Zamudili smo mali in pripeljali smo se z velikim pirokskofom. Poljubljam roko!«

»To je gotovo kak toveren avtomobil?«

»Precej je videti, da niste čitala Balzaca. Pirokskof, to je parnik, milostljiva.«

Gospa Putova je nepotrpežljivo zamahnila.

Hrupno kakor škorci, ki sedejo na drevo, je prigrla žaltava »Opalka«. Ker je bila bajtica s ponosnim klubovim napisom premajhna, so posedli zunaj v vrbovju. Čeprav je bilo videti le bluzice, ki so jih slekale čez glavo, je vendar vse pričalo, da skušajo kar najhitreje in najdiskretneje zlesti iz lahke izletne obleke v kopalno. Le dve deklici sta se pripravljali k tej zamenjavi prav na stezici brez kritja. Jindra je strmel, kako sta brez ovinkov in med veselim smehom, druga drugo prehiteti hoteč, metali s sebe kos za kosom svoje lahko poletne toalete, dokler nista stali v edinem, poslednjem...

Bili sta, kakor je Jindra pozneje izvedel, Malva, eufortistka, in Silva, batikarica, obe »Uprūmci«, kakor pravi žargon absolviranim učenkam Umetniške obrtne šole (Umělecko průmyslové školy).

Utihnili sta in stali kakor sohi; cela družba je uti molknila in vseh oči so bile uprte na obe smeli deklici.

»Malva! Kaj delate?« se je oglasila svařilno gospa Putova s svojim najnižjim glasom.

»Eden — dva — tri!« je poveljevala Malva in sranci obeh sta leteli čez glavo.

Ozval se je krik strmenja, občudovanja in na koncu se spustili vsi v smeh.

»Hih!« je pokazala Malva jezik, kolikor je mogla.

»Mislili ste, da boste videli kak piknik Manetov, morda kot nas je bog ustvaril! Figo!« in potegnila je s prstom pod nosom. Takile, takile sva, ustvarila naju je obe Silva. Prosim!«

Obe sta imeli na sebi na las enako prilagajočo se kopalno obleko, mojstrsko batikovano. Bistroumnost umetnice je bila v tem, da so se batikovani ornamentali jako slogovito prilagali telesnim oblikam, na katerih so sedeli.

Kot fantastična dekoracija je bilo to krasno.

— Ampak tudi razuzdano! je omenil sam pri sebi Jindra, ki še ni doslej nikoli od blizu videl raja svobodne kopeli na Vltavi nad Prago. Toda v kritičnem trenutku pričakovanja mu je zastala beseda — drugače bi še mož ne bil.

»Imenujem se, kakoršen sem!« je nenadoma nagovoril Jindro črn možiček v belem nankinu in mu podajal desnico:

»Doktor Černý!«

»Doktorand Pavák!« se je predstavil Jindra.

»Vi ste Pavák tako očividno, da vam tega še povedati ni treba!« je odgovoril možiček. »Ko bi se ne vedelo, da ste sin dr. Paváka, bi bila lahko to uganka z nagrado, kdo je komu padel iz očesa, vi njemu ali on vam.«

»Kaj ne da ste po tem, kakoršen je, gotovo sodili, da se imenuje dr. Krasny?« se je zasmejala gospa Putova, ki je šepetala nekaj važnega z dr. Pavákom.

Dr. Černý, grd človek, da bi ga bilo treba iskati, je odvrnil kar najvljudrjeje:

»Milostljiva gospa Butova plem. Častolovic! Jaz sem kakor Beneš Benedikt plemeniti Nesrdity, ki se ni srdil, niti če so mu metali najtežje prijetnosti na glavo.«

»Vaš dovtip je izključno beseden, doktor; dovolj jete pa si celo črkarski dovtip in mi pravite Butova. Ste res pokveka po obsegu in obliki!«

Več lepili velikih zabojev

poceni naproday. Naslov v upravi.

2000

Elektroinstalacije,

montaže vil, stanovanj, tovarniških poslopij vsaka montažna popravila, popravila motorjev najcenejše izvršuje Ilč & Tichy, Maribor, Slovenska ul. 16. Velika izbira svetilk, elektroblaga, motorjev po konkurenčni cenli. XII

Dva gospoda sprejemem

na stanovanje in na dobro domačo hrano. Tattenbachova ulica 2/II. levo. 2174

Hitro popravilo ur,

ceneno in točno z 1—5letnim jamstvom pri tvrdki A. Stojec, Maribor, Jurčičeva ulica št. 8. Po stenske in stoječe ure se pride na dom. XVII

Za potovanje:

potne kovčke in torbe, v veliki izbiri od navadne do najfinejše vrste. Kovčki za auto in kolekcijo vzorcev po naročilu. I. Kravos, Maribor, Aleksandrova 13. 1763

Strojno barvanje čevljev,

Aleksandrova cesta 24, Ivan Pirc. 2195

Predtiskanje najmodernejših vzorcev,

kakor tudi popravilo svilenih nogavic v ateljeju za perilo Rupnik, Slovenska ulica 20. 833

Stole vpletam

s prvovrstno trstiko in sprejemam v popravilo vsakovrstne košare in sita. Josip Antloga, košarski in sitarski mojster, samo Trg svobode, zraven mestne tehtnice. 529

Sobo in črkoslikanje,

barvanje fasad izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. IX

MOŠKA ČRNA OBLEKA

za srednjo postavo, skoro nova, se ceno proda. — Beograjska ulica 22, part., levo.

Časopisi in inserati.

pri Hinko Sax, Grajski trg. 1654

Najlepše razglednice iz Maribora dobite v papirnici Feliksa Novaka, Gosposka ul. 9. 1768

Juristi!

Sodne takse

broširano 32 Din, platno 44 Din, so pravkar izšle pri Tiskovni zadrugi v Mariboru Aleksandrova cesta štev. 13

Eksportna hiša „LUNA“ lastnik A. Pristernik

Aleksandrova cesta 19 MARIBOR Aleksandrova cesta 19

Bogato izbrana zaloga:

Poletne majice za otroke komad od Din 11.— naprej
Veslaški jopiči za gospode komad od Din 24.— naprej
Kopalne hlačke komad od Din 12.— naprej
Kopalne obleke komad od Din 35.— naprej
Kratke nogavice za otroke par od Din 6.50 naprej
Kratke nogavice za dame par od Din 10.— naprej
Kopalne čerlice komad od Din 8.— naprej
Gumljasti kopalni pasovi komad od Din 6.— naprej
Sokolske majice komad od Din 20.— naprej

Nadalje velika zaloga čipk, vezenin, svilenih trakov, čevljev iz jadravine, sandal, kravat, sralc, ovratnikov, ženskih in moških nogavic itd. XXI